

ალექსანდრე კვიტაშვილი: „ენივერსიტეტის უნდა
აირჩიოს რექტორი, რომელიც 70-იან წლებაში პი არ
დააბრუნებს, არამედ წაიყვანს წინ...“

კირველი გვერდისან

ცვლილებების შეფანა არის აბსურდი. აღმოჩნდა,
რომ ორი კვირით აღრე ქს ყველაფერი
გაქოთებულია და შეტანილია პარლამენტში
დაქარიებული წესით განსახილებიდან. ქს რაც
შეეხება სამინისტროსა და იმ სუბიექტებს მორის
ურთიერთობის ფორმას, რომელსაც ცვლილებები
ეხება.

მაგალითს ისევ ჩემი გამოცდილებიდან
მოვიყეან – როცა ხდებოდა ძალიან რთული
კანონის მიღება, როგორიც იყო ფარმაცევტული
ბაზრის გასხვისა და პარალელური იმპორტის
კანონი, მას ჰყავდა ძალიან ბევრი მოწინააღმდევე
ფარმაცევტული ღობისგან. კანონშე მუშაობის
დროს არ ყოფილა ბაზრის არც ერთი
მორამაშე. რომელსაც არ ჸქონდა ინფორმაცია
მოსალორენლ ცვლილებებზე, გაქონდა მთითნ
შეკვეღვების, ძალიან მძიმე შეკვეღვები, იყო
ბევრი კამათი, ბევრი ჩხუბი, ბევრი ცვლილება
შევიდა და ბოლობოლო დაიხვეშა ეს კანონი ისე,
რომ, რეალურად, პრეცენტიას ვერარაგინ ვერ
გამოთქვამდა მასთან დაკავშირებით. ეს პროცესი
ძალიან მნიშვნელოვანია კანონშემოქმედებით
პროცესში, რომ ასეთი რამები არ დაგემართოს,
რომ უკვე მიღებულ გადაწყვეტილების არა თუ
უნივერსიტეტებია არ იყენებ ინფორმაციებული,
არამედ, როგორც შემდგომ აღმოჩნდა, უმრა-
ვდებითის წევრებიც. 12-მა ადამიანმა უმრა-
ვდებითიანაც ამ კანონპროექტის წინააღმდეგ
მისცა ხმა. ეს მათვენებელია იმისა, რომ თავად
უმრავლესობასთანაც არ იყო ეს კანონპროექტი
გავლილი და შეთანხმებული. ასე ჩანს, მე არ ვიცი
რა მოხდა ბუსტად.

რაც შექება თავად კანონმდებლებს – მასში არის რამდენიმე ძალიან მძიმე მუხლა. ყველაზე ნაკლებად მნიშვნელოვანი და ყველაზე ნაკლებად საკამათო შეიძლება იყოს ღონისძიების სარისხის ქონა-არქიტენტის ფაქტი. თუმცა, მე ამაზე ჩემი მოსახრება მაქტი, რადგან რაღაცარად უნდა გამოიყო ადამიანის მეშვიბა, ბოლო სამი წლის განმავლობაში უნივერსიტეტი რაც მოხდა, ეს შეიძლება ყოფილიყო ასევე არგვემნტი, რამდენად აუკლებელია რექტორს პეტონებს ხარისხის და რამდენად ახდენს ეს გავლენას განვითარებაზე. ეს სხვა თემაა, საკამათო თემაა, სხვადასხვა მაგალითი არსებობს მსოფლიოში ამის – ზოგან არის ასეთი მოთხოვნა, ზოგან – არა. მაგრამ მე ვყიჯრობ, ეს მეორეხარისხოვანია. პრატიტულად მეც და აკადემიური საპჭოელო დაკვითანხმულობა ამ მუხლს, ჩვენი ქმედებიდან გამომდინარე. მე ვერ ვხვდები რატომ იყო ასეთი ისტორია, როცა უნივერსიტეტი გადაწყვეტა, რომ არ ჰყავდეს ღონისძიების ხარისხის არმქონე რექტორი. ეს ერთი თემაა. მეორე თემაა, რომელიც არას მას მიღება და აკადემიური საპჭოელო დაკვითანხმულობა ამ მუხლს, ჩვენი ქმედებიდან გამომდინარე. მე ვერ ვხვდები რატომ იყო ასეთი ისტორია, როცა უნივერსიტეტი გადაწყვეტა, რომ არ ჰყავდეს ღონისძიების ხარისხის არმქონე რექტორი. ეს ერთი თემაა. მეორე თემაა, რომელიც არას მას მიღება და ამ მუხლის მიღება ძალიან არასწორ მდგომარეობაში აყნებს არა მსოფლი უმაღლეს სასწავლებლებს, არამედ თვითონ მთავრობას, ეს არის არემინისტრი დაქისრება გადაწყვეტების თუ პასუხისმგებლობის, რომ მან ერთიანობულად დანიშნოს რექტორის მოვალეობის შემსრულებელად.

— ამასთან დაკავშირებით იყო არგუმენტი, რომ პერი შესაძლებლობა მანამდე საქართველოს პრეზიდენტს ჰქონდა.

— ეს კიდევ ერთხელ მეტყველებს, რომ ის
ადამიანები, რომლებიც აპელირებენ ამაგბე,
კანონის ელემენტარულ ნორმებს არ იცნოდენ.
ეს ერთჯერადად მოხდა, თუ არ შემდეგა — 2006
წელს. ამის შემდევ პრეზიდენტის მიერ რეტერის
მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნა ხდება
მხოლოდ როცა ახალი უნივერსიტეტი იქმნება ან
ლიკიდიაცია ხდება. ჩემი წინამორბედი, ბაგონი
ნოდარ სურვულაძე უნივერსიტეტის აკადემიური
საბჭოს მიერ იყო არჩეული, როგორც მოვალეობის
შემსრულებელი, და ჩემი არჩევაც მოხდა საბჭოს
მეცნ, როგორც მოვალეობის შემსრულებლის.
რაც შეეხმარა პრეზიდენტის მიერ დაწინებულია — აე
არ არის ლაპარაკი პიროვნებებშე, პრეზიდენტი
მინისტრი იქნება ეს, მინისტრი, პრეზიდენტი
თუ პარლამენტის სპიკერი. თათონ მუხლი და
პრინციპია მთულებელი. ჯერ ერთია, ადამიანი
არ უნდა ჩააყენო ისეთ მდგომარეობაში,
რომ 59 უნივერსიტეტის ან თუნდაც ერთის
რექტორი დანიშნოს. გარდა იმისა, რომ
არასწორია, ეს არის პირდაპირი მოლიგიცური
ჩარევა უნივერსიტეტის შიდა საქმეებში. მე
ამის ანალოგი არ ვიცი, რესუსტიმიც კა სხვა
მიმართულებით მიმდინარეობს პრიცესები
და იქაც ჩედება ახეთი რამ. ეს ამ მუხლითან

დაკავშირებით.
მეორე მნიშვნელოვანი საკითხია დიქტო-
რალუბისითვის ლექციის წაყითხვის საშალების
არმიცემა. მე თავიდან ვერაფრით ვერ
მოვხადვ. რა უნდა ყოფილოთ მისი საჭაპოლი.

რომ დოქტორანტს არ მისცე ასისტენტ-პროფესორად (რომელიც არის აკადემიურ კარიერაში პირველი საფეხური) მუშაობის საშუალება. როგორც ჩანს, ეს არის გამაზრული იმისთვის, რომ დღევანდელი დოქტორანტები, წარმატებულები თავისი მაღალი ხარისხის საღიტოორი ნამეტევერებით და წარმატებული ლექტორები, ჩანაცვლენენ იმ ხალხით, რომელიც ჰერმანეგრულად ვერ გადის კონკრეტულში; იმ ხალხით, რომელიც გარკვეულზეად უკავიფილოა უნივერსიტეტებში განხორციელებულ უცა იმ ცვლილებით, რომელმაც ადმინისტრაციული კორპუსის მიერთება და მის მიერთება უნივერსიტეტის მიერთება, რომ უკან უნდა დაბრუნებული ის კოპიტა, რომელიც დღეს დარჩენილია, რამდენიმე ასევე ადამიანს კურიალავ მუშაობას უნივერსიტეტში, აგრძობაზე მიერთება წნევება მათი ჩანაცვლების აუცილებლობა. ეს აგრძობაზე უნდა და ა.შ. ამის ნიშნები ჩანს. როცა ასე მაღალი დიდ რაოდენობას, რამდენიმე ასევე ადამიანს კურიალავ მუშაობას უნივერსიტეტში, აგრძობაზე მიერთება წნევება მათი ჩანაცვლების აუცილებლობა. ეს აგრძობაზე უნდა და ა.შ. ამის ნიშნები ჩანს. რომელიც დღეს დარჩენილია, ბრჭყალებში, ამ მეოთხი ადგენეს. საერთოდ, დღეს მნელი წარმოსადგენია, როგორ შეიძლება უნივერსიტეტს ჰყავდეს 70 წლის ასისტენტ-პროფესორი. გარდა ამისა, ეს არ უწყობს ხელს იმას, რომ უნივერსიტეტში აღმიარდოს ახალგაზრდა კალირი, ჰქინიენ მას უნივერსიტეტში კონკურსი, ბევრმა კარინიკის მიერთებულება და ეს, თავისითავად, მოიტანს იმას, რომ უნივერსიტეტებიდან მოხდება ნიჭირი და პერსპექტიული ახალგაზრდა მკვლევარების და ლექტორების გადაწება.

კანონში კიდევ ბევრი აღოგიერობაა, მაგალითად რექტორი შეიძლება იყოს მოწვეველი გარედან, იმ ჯგუფიდან, რომელიც არ არის უნივერსიტეტში მოწმედი პროფესიურა, მაგრამ არ შეიძლება ეს მოხდეს დეკანის შემთხვევაში.

— ანუ თუ მაგალითად, ოქსიორდის პროფესორი ხარ, უნივერსიტეტში დეკანი ვერ განხდება?

— ბილ გეოგრამა რომ გამოთქვას ამ კანონის მიღების შემდეგ უნივერსიტეტში მოხსელის სურვილი, ერთ ასწავლის, ერთ უკანი ვერ იქნება, ერთ რექტორი ვერ იქნება და ერთ ასისტენტ-პროფესიორი. ეს ძალიან ცუდია, იმითომ, რომ დეკანი არის მეტჯერი. დღეს უნივერსიტეტში ერთი ფაკულტეტის გარდა, სადაც კელავ არჩევნებია და დეკანის მოვალეობის შემსრულებელია, დეკანები არიან არჩეული ფაკულტეტის საბჭოების მიერ და აკეთებენ თავიათ საქმეს კარგად.

კიდევ არის სხვა აღოგიერობა, მაგალითად ადამიისტრაციის უფროსს ეკრძალება ლექციების წაკითხება და ხარისხის მართვის სამსახურის უფროსს — არა;

ცვლილი გაუკეთებით ჩემთვის კადევ ერთი თემაა — მექანის, რომ სახელმწიფოს აქვთ სურვილი პროფესიურის ქონიდეს უკეთესი ხელფასი, მაგრამ იმისთვის, რომ ეს გამოვიდეს, ელემენტარულად, გონქს შეეძლოთ სამინისტროდან მოსულიყო უნივერსიტეტში და ესახა, როგორ ხდება აქ ხელფასების დარჩენილი და ამის შემდეგ, პროფესიონის აქტივობის შესაბამისად, ისება მისი ხელფასი. დღეს უნივერსიტეტში არის ფიქსირებული ხელფასი და ამის შემდეგ პროფესიონის აქტივობის შესაბამისად, ისება მისი ხელფასი. დღეს უნივერსიტეტის სრული პროფესიონის მინიმალური ხელფასი არის 1000 ლარი და შემდეგ დანახამატებით, შეიძლება ავიდეს 4000 ლარამდე ახალ კანონში სახელმწიფო, რომელიც არ აფინანსებს უნივერსიტეტში ხელფასებს, მოა-თხოვს კორფუსიერების განსაზღვრას. მე მსახური ანაღოგა არ მიახავა არსად, რო დღევა ვეძებ და ანც ერთ ქეყნისაში არ ხდება ეს. ხდება მთლიანი გერმანიაში. ბაგონი ასახავი რომ გადაწება მოხდება მოხადენის შემთხვევაში.

— აბ ადამიანებმა მილიონები უნდა მართონ?
კორუფციის საფრთხეს არ ქმნის ეს?

- ყველაფრის საფრთხეეს ქმნის, გოგადად,

— პირდაპირი საბიუჯეტო დაფინანსება
უნივერსალურის შემოსავლებმა რამდენ პროცენტს
შეადგენს?

— პირდაპირი საბიუჯეტო დაფინანსება
არის დახლოებით 4 მრთცვენტი. ისიც
ძირითადი არის კვლევითი ინსტიტუტების
ხელფასების დაფინანსება. სტანდარტულ გრან-
ტებს არ ვეუდისხმობ — გრანტი სტუდენტს
შეუძლია მოიგანოს აქ ან წაიღოს კერძო
უნივერსიტეტში, ეს მისი დაფინანსებაა. ამიგომ,
ასეთი ჩარევა სახელმასო პოლიტიკაში, კიდევ
ერთხელ ვმეორებ — ეს შე აღარ შექმნა,
მაგრამ თავისთვალ არის ცედი ფაქტი,
რადგან უნივერსიტეტი არ არის საბიუჯეტო
ორგანიზაცია. ამიტომ, გარდა ძირიელი
პრინციპებისა, რომელიც ამ კანონპროცესს
გააჩნია, კიდევ არის სუსტი წერტილები,
რომელთა თავისდან არიდება შეიძლებოდა.
აღარავის არ შევპარებოდა ვჭვი იმ ხალხის
პრივატონალიტიში, ვინც ეს დაწერა,
ელგუმენტარული ინფორმაციას მოგროვება რომ
მომხდარიყო და ამ ინფორმაციის საფუძვლებზე
შექმნილიყო კანონპროცესი. რისი მცდელობაც
იყო, სხვათა შორის, სამინისტროდან, ოლონდა-
როგორც აღმოჩნდა — „პოსტტაქტუტ“. ეს იყო
წინაპირობა, რომელიც წინ უძღვოდა ჩემს
გადაწყვეტილებას.

— საბჭოთმდა ოქენებ ამ კანონში როგორც უპასუხესობა და ასაბლიო რექტორის არჩევნების გამოცხადებით. ამ პასუხის არაერთგაროვანთა გამოხმაურება ჰქონდა, მათ შორის ასყიდვა, რომელს არის ძეგლი მმართველობის შენარჩუნების მიღლობა, რამათ ფორმით.

— ჸირველ რიგში აქ ასხოლუტურად უნდა
გამოვრთოს მოლიტვისა და მებადებელისა.
არ მეტან რაში გამოიხატა ამ ნაბიჯის პოლიტიკა.

ଦାକ୍ଷାଗ୍ନିରୂପନାଥ, ମାଘରାତି ମାତ ମୀର ମିଲେବୁଲ
କାନ୍ତନ୍ଦେଖି ହୃଦୟ ଗାସର୍ପାଲ୍‌ଏତ. ଗାଧାର୍ଥ୍ୟପ୍ରେତିଲ୍‌ଏବା ଯୁଦ୍ଧ
ମାର୍ଗଦିଶ, ରାଜା କୁଣ୍ଡଳିନୀତିକ୍ରେ ଏବା ନାମଦଙ୍ଗାରିଯୁଦ୍ଧ
ମେଦଗନମାର୍ଗେନାଥ, ରତ୍ନ ମାତ ମିରଦାମିନ କୁଣ୍ଡଳାଙ୍ଗନ
ରୁକ୍ଷବର୍ଣ୍ଣ, ଏବା ଦାରୁକ୍ଷେତ୍ର ବିଜ୍ଞବେଳା ରତ୍ନଗର୍ବ
କୁଣ୍ଡଳିନୀତିକ୍ରେତାରେ ଶାରୀରକତାରେଣୀତ ମିଳିଯତିବୋର,
ଅର୍ପଣ କୁଣ୍ଡଳିନୀତିକ୍ରେତାରେ, ଉତ୍ସବା କୁଣ୍ଡଳିନୀ ଦରଳା, ମିରବ୍ରାତ
ରିତଗଠ, ଉନ୍ଦରା କୈରନ୍ଦେଖେ ମେଦାନିକ୍ରେତାରେ ଗାଢ଼ାର୍ଥ୍ୟପ୍ରେତ
କାନ୍ତନ୍ଦେଖି ଏବା ଏହି ଦରଳାକାନ୍ଦରେ, ଶାମିର୍ବାହିନୀରେ
କୁଣ୍ଡଳିନୀତିକ୍ରେତାରେ ଏବା ଏହି ଦରଳାକାନ୍ଦରେ, ଶାମିର୍ବାହିନୀରେ

— დღეს არსებობს მცდელობა, რომ კითხვის
ნიშნის ქვეშ დაღეს ამ პროცესის, საბჭოს
ლეგიტიმურობის საკითხი.

— ამ შემთხვევაში, საბჭოს ლეგატიმურობასთან დაკავშირებით კითხვები არ უნდა ჩნდებოდეს. ეს ხალით არის არჩეული პირდაპირი არჩევნებით — ფარალოტებიდან. შემდგომიმანებისმიერი ქმედება, ეს იქნება გარედან საბჭოობისადმილა, გარედან მმართველობის შემოღება თუ სხვა, იქნება არა შენიდბული, არამედ პირდაპირ ჩატარებული ოპერაცია უწინვერსიატების დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ და არა მგონია ეს ვინძებ მოინდომოს, ან ამის სურვილი პქონდეს.

— თქვენ პირადი დაინტერესება არ
პროცესში, პრინციპში, უკვე აღარ გაქვთ და არ
გადასახელიდან, თქვენის ამრით, უნივერსიტეტში
და უნივერსიტეტებშია რა უნდა გააკეთოო, რომ
უნივერსიტეტის ავტონომიურობასთან დაკავ-
შირებით კითხვები აღარ გამჩნევს?

– ჩემთვის ძალიან მნიშვნელოვანია, როგორ
ჩატარდება ეს არჩევნები. ჩვენ მივმართეთ
ყველა იმ არასამთაკრობო ორგანიზაციას,
რომელსაც აქვს ქვეყანაში არჩევნების და-
კვირვების გამოცდილება და ვთხოვთ
პროცესის მონიტორინგი განახორციელონ.
უნივერსიტეტმა უნდა აირჩიოს საკუთარი
რექტორი, რომელიც იქნება ღირსეული
ადამიანი, რომელსაც აქვს გამოცდილება და
ხედვა, რომელიც უნივერსიტეტს 70-ან წლებში
კი არ დააბრუნებს, არამედ წაიყვანს წილს. ეს
არის ძალიან მნიშვნელოვანი და, შედგომში,
თუკი ახალი ხელმძღვანელი, საბჭოთა კულტურის
ერთად, ჩათვლის რომ საჭიროა საბჭოს
რეფორმირება, მმართველობის რეფორმირება.
უნდა განახორციელოს ეს. მაშინაც, როცა ჩვენი
გამოვთქვით პრიოტესტი სსიპების კანონთან
დაკავშირებით, აქ არ იყოს საუბარი იმაზე, სსიპი
ჯობია, ა(ა)იმი ჯობია თუ შპს. აქ იყო საუბარი
იმაზე, თუ ვინ იღებს გადაწყვეტილებას. თუ
მინისტრისითვის არის რაღაცები პრინციპული,
უნივერსიტეტებისთვისაც პრინციპულია, რომ
ასეთი გადაწყვეტილებები თავად მიიღოს.
მე როგორც ვნახე, საბჭოს ერთსულოვანი
გადაწყვეტილებიდან გამომდინარე ჩემს გადა-
დგომასთან დაკავშირებით, ეს სურვილი
არსებობს და დარწმუნებული ვარ, რომ
უნივერსიტეტი ამაყად მოახერხებს თავისი
მომზიდის დაცვას.

არ შეიძლება თვეების განმავლობაში ასეთ
შეურაცხოფას აყვნებდნენ საბჭოს წევრებს. აქ
ყველა არის მეცნიერი, კველას აქვს თავისი დღიუ
გამოყიდვება და ყველას თავისი თანამომკვრეობა
გააჩნია. როცა, მაგალითად, პარლამენტის

„କାନ୍ଦର୍ଗୁଡ଼ୀଙ୍କବେଳେ“ ଉପରେଥିଲେ, ଏହି କବିତା ଆରାଫ୍ରିଣିରା, ତୁ ଆରା ଖର୍ବସା ଓ ଦେଖିଲୁଣ୍ଡା ଅଥ ବାଲ୍ମୀକି.

ଦେଖିଲେ ଶୁଣୁଗେରୋଟିକ୍ରିଟ୍ସ କ୍ଷେତ୍ରିକ୍ରିଟ୍ସ ଦାନାକବେଳେ
ଶାଶ୍ଵତବାଦିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ, ରନ୍ଧର ମାତ୍ର ମାତ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠମାନ ଦାନାକବେଳେ
ଦେଖିଲେ ଗାଢାର୍ଥିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ ମିଲିକବେଳେ, ମାତ୍ର
ମେନ୍ଟରିକ୍ସ ଦାନାକବେଳେକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କିରେ – ବ୍ୟାଲୋକ୍ସଫ୍ଯୁଲେକ୍ସିବାନ୍
ଦେଖିଲୁଣ୍ଡା ମେନ୍ଟରିକ୍ସଙ୍କ ଦାନାକବେଳେକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କିରେ। ତାନ୍ତିକ
ଫାରମିନିଫାରିନ୍ଗେ, ଏହି ଆରିକ୍ସ ପ୍ରେରଣାକ୍ରିଟ୍ସ ଦିଲାଇ
ଫରାଦ୍ୟୁକ୍ତିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ ମେଲ୍ଲିନ୍ଗ୍ ଶୁଣୁଗେରୋଟିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କରେ
ଶୁଣୁଗେରୋଟିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ ମେଲ୍ଲିନ୍ଗ୍ ମୋହର୍କର୍ଜୁକ୍ସ ଶାକ୍ରିଟାରିଆ
ମେନ୍ଟରିକ୍ସଙ୍କ ଦାନାକବେଳେ, ଲେବ୍‌ରେକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ ରା ଜୀବନ ମାଥିବି?
ଏହିକାନ୍ଦର୍ଗୁଡ଼ୀ ଦାନାକବେଳେ ଶୁଣୁଗେରୋଟିକ୍ରିଟ୍ସଙ୍କ ଦାନାକବେଳେ
ଏହିକାନ୍ଦର୍ଗୁଡ଼ୀ ଦାନାକବେଳେ, ଚିନିକ ବ୍ୟାଲୋକ୍ସଫ୍ଯୁଲେକ୍ସିବାନ୍
ଦାନାକବେଳେ ଏହିକାନ୍ଦର୍ଗୁଡ଼ୀ ଦାନାକବେଳେ ଏହିକାନ୍ଦର୍ଗୁଡ଼ୀ

— ბევრი, მეორე მხრიდან, სკოპტიკურად
ჟყურებს ჲვე იმას, რომ უნივერსიტეტი
გატარებული გვერდის მეზობელას და მიიღოს რეალურად

— მე ამ საბჭოსთან ვიმუშავე 3 წლის
განმავლობაში და ვინმეს თუ აქეს განცდა
რომ ამ საბჭოსთან ერთი ხელის აწევით გაძილის
გადაწყვეტილებები და ადვილია მუშაობა, ძა-
ლიან ცდება. ყოფილა საკონსება, რომლებიც ეყ
საათობით გვქონია კამათი და ყოფილა საკონსება.
რომელიც კანკისყრაზე დამდგარა და საბჭომ
მიიღო იმის რადიკალურად საწინააღმდეგო
გადაწყვეტილება, რაც ჩემი სურვილი იყო. ამის
მერე ერთმანეთისათვის ქვებია არ დაგვიშენია. ეს
არის ნორმალური მუშაობის ნაწილი. ძალიან
როგორი, რომ 12 ადამიანი, რომელთაც აქვთ
ასხლოებურად სხვადასხვა მსოფლმხედველობა,
ერთ გადაწყვეტილებამდე მიიყავნო. ამიტომ
დარწმუნებელი ვარ, რომ ჯერ ერთი, მროცვას
იქნება გამჭვირვალე და დია, არავის ეჭვი არ
შევპარება მროცვესის დემოკრატიულობაში და
არჩევანი იქნება გამომდინარე უნივერსიტეტის
კეთილდღეობიდან.

სტადიონი უნივერსიტეტის აკტორობის შესახებ

შოთა ფარავანგი დიშვილი — თსუ სოციალურ
და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი,
უკრანალისტიკის მიმართულება, მესამე კურსის
სტუდენტი

გურაბ დავითაშვილი: „რაც ამ
პანონში იცვლება, ჩვეთვის უკან
გადადგმული ნაბიჯია...“

ପ୍ରକାଶକ ପତ୍ରିକା

საბჭოებიც. ჩემთვის გაუგებარია, თუ რაფომ
არ შეუძლიათ მათ აიზინონ რექტორის
მოვალეობის შემსრულებელი.

მეორე, რაც ამ კანონში ჩემთვის
ასლოდებულად მიუღებელია, და კონ-
კრეტულად იმ მიმართულებას უხება,
რომელსაც ვხელმძღვანელობ (საერთა-
შორისო ურთიერთობები), ის არის,
რომ პრაქტიკულად ახალგაზრდებს გზას
უკეთავთ სამეცნიერო-პედაგოგიური მო-
დებაწეობისათვის. ღოქტორანტს უნდა ჰქო-
ნდეს სფიქული, რომ მას ახალგაზრდა
ასაკში შეუძლია ლექციების წაკითხვა
და ის მხოლოდ შავი სამუშაოების შესა-
სრულებლად არ არის საჭირო. იმას,
რომ ასისტენტ-პროფესორი შეუძლია

ମେବଲ୍ଲାଦ ଡେଣ୍ଟିଳରୀସ କାପାରେମ୍ବିର୍ଜିନ ବାରିସ୍‌ବେଳ୍‌
ମ୍ହିନ୍‌ବେ କିମର୍ବା ମିଶ୍ରମାତ୍ରେ, ଗାମାରିଟଲ୍‌ଏବା
ଶ୍ଵେଚିଲ୍‌ଏବା ମେପ୍‌କେବନ୍‌ରେ ବେଶଟରିଯୁଲ, ଫୋଲିଟ-
ଲ୍‌ଟାଙ୍‌ଗେ କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ, ବାରାବ୍ କାପାରେମ୍ବିର୍ଜିନ
ବାରିସ୍‌ବେଳ୍‌ସ ମ୍ହିନ୍‌ବେ କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ ଥିଲାବାବାଦିରାଇବା
ମାଗରାଥ ଯେ ଏକ କ୍ଷେତ୍ରର ଅନ୍ଧାଳ୍‌କୁ ଉପରେ ଉପରେ
ଦାରିଦ୍ର୍ରାଜ୍‌ବେ, ବାରାବ୍ ଏବଂ ଏକାତ୍ମି କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ
ବ୍ୟତିକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଅନ୍ଧାଳ୍‌କୁ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ
କାପାରେମ୍ବିର୍ଜିନ ବାରିସ୍‌ବେଳ୍‌ସ ମ୍ହିନ୍‌ବେ କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ
କାପାରେମ୍ବିର୍ଜିନ ବାରିସ୍‌ବେଳ୍‌ସ ମ୍ହିନ୍‌ବେ କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ
କାପାରେମ୍ବିର୍ଜିନ ବାରିସ୍‌ବେଳ୍‌ସ ମ୍ହିନ୍‌ବେ କ୍ଷେତ୍ରିକାଲ୍‌ଲୋକବାଟ୍‌ରେ

ବ୍ୟାକିନ୍ଦାରେଖା ପତ୍ର ୧୫ ମୁଦ୍ରଣ

განათლების სამინისტრომ უნდა აწარმოოს მოლაპარაკებები უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებთან, სტუდენტებთან, ექსპერტებთან და ერთანა კონსილიადირებული კანონმდებლებით. მიზანი, რომლის შიხედვითაც გავუქმდება რეგულატორისა საბჭო, ხოლო რეკორდის გარედან დანიშნუნის უფლება არავის ექნება უნივერსიტეტში. მას მხოლოდ უნივერსიტეტის შიგნით უნდა ირჩევენ, ჯანსაღი კონკრეტული პირობებში.

ბეჭა გაბადაძე – თსუ სოციალურ და
პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი,
საერთაშორისო ურთიერთობების მიმართუ-
ლება, მეორხე კურსის სტუდენტი

— არ მჯერა იმ ადამიანების გულწრფელობის, რომელიც ამბობენ, რომ უნივერსიტეტის ავტონომიის დასაცავად გამოიდან. როგორ უნდა დაიცვა ის, რაც არ არსებობს? თუ უნივერსიტეტი ღდესმე იყო ავტონომიური, აღმართ 1918-21 წლებში. მას შემდეგ და ბოლო 9 წლის განმავლებაშიც უნივერსიტეტში ავტონომია და აკადემიური თავისეუფლება არ ყოფილა. ავტონომია გულისხმობს საქმეებში სახელმწიფო ან სხვა აქტორების ჩაურევლობას. ჩვენთან კი စ საკანონმდებლო ღონიძებ დაწყებული, არაკანონიერი ჩარევით დამთავრებული, ყველაფრი ხდებოდა. რეგენცია საბჭო, რომელიც სახელმწიფომ უნივერსიტეტების მეთვალყურეობისთვის შექმნა, იყო დაკანონებული ზედამხედველობის ინსტრუმენტი.

ხელისუფალი ნიშნავდა რექტორებს და
დეკანებს, იმის გათვალისწინებით, რომ
შედიოდა ცვლილებები უმაღლესი განათლების
შესახებ კანონში: შეიტყვალა აღნიშნული
თანამდებობებზე ხარისხის მოთხოვნა,
კონკრეტულად თუკ-ს რექტორისთვის. პარ-
ტიული პოლიტიკის გაფარების საშუალება
იყო სტუდენტური თვითმმართველობა,
რომელიც სტუდენტთა არჩევითი, მათი
ინტერესების გამომხატველი და დამცავი
ორგანო უნდა ყოფილიყო. სინამდვილეში კი
არაფრით განსხვავდებოდა კომკავშირისგან.

უნივერსიტეტის ავტონომია გულისხმობს აღნიშნული საკითხების გამოსწორებას. მოსკოვიდი კანონმდებლივი კი, ვშიშობ, იგივე პრაქტიკას აგრძელებს. არ შეიძლება დაკანონებული იყოს ხელისუფალის ჩარევა უნივერსიტეტის საქმეებში, ამ შემთხვევაში ყოველ ახალ ხელისუფლებას ექნება ცდუნება მართოს უნივერსიტეტი. ავტონომიასთან არაერთი აქცის საკრთველო პრემიერის ან პრეზიდენტის მიერ რეგქტორის დოკტორიდანიშვნას. ამას სჯობს პორიტონგადურად, სტუდენტების და ლექტორების ფართო მონაწილეობით აირჩის ახალი რეგქტორი. უნდა გაუქმდეს რეგენტთა საპატი. გაიბარღოს დაფინანსება და, რაც მთავარია, განათლების სისტემის დამკაიდრებეს ტენიურების კომპონენტი. პროფესორ გია დვალის ჯგუფის მიერ შემუშავებული ტენიურების სისტემა ვფიქრობ, აკადემიურ თავისიუფლებას შეუწყობს ხელს. ავტონომიასთვის კი გარე რეფრინებით შეწეული კანდიდატი იქნება მნიშვნელოვანი

ოთო კობახიძე — თსუ სოციალურ და
პლიტიკურ მუნიცირებათა შაქულტეტი,
საერთაშორისო ურთიერთობების მიმართუ-
ლება, მეოთხე კურსის სტუდენტი

– მიმართნია, რომ ძალიან ბევრიც ცვლილებად
უმაღლესი განათლების კუთხით გასატარებელი,
თუმცა ეს რეფორმები გააზრებულად
და თანადათანობით უნდა განხორციელდეს.
რასაც კი ირყელია, დღესდღეობით უნივერსი-
ტეტს ავტონომია არ აქვს, ეს ცვლილებები
კი ავტონომიის პერსეუქტივასაც გვარ-
თმებს. ახალი კანონი, ვფიქრობ, უნივერსი-
ტეტზე ახალი დიქტატის დასაწყისია,
ამჯერად ნაციონალური მოძრაობის
ჩანაცვლებას „ქართული ოცნება“ გეგმავს.
უნივერსიტეტის რექტორს თუ რექტორის
მოვალეობის შემსრულებელს დაუშვებელია
ნიშნავდეს პრემიერ-მინისტრი. დროებით
„ავტონომიის“ შემღება უფრო ცელ

შედეგებს მოგცემს. თუ მთავრობას გადაწყვეტილი აქვს, რომ უნივერსიტეტი პოლიტიკური ზეწლისაგან გათავისუფლდეს და მართლა ავტონომიური იყოს, მაშინ უნდა შეიცვალოს რექტორის არჩევის და აკადემიური საბჭოს დაკომპლექტების წესი, იმისათვის, რომ რექტორი უფრო ფართო წარმომადგენლობით აირჩიდეს და ლეგიტიმაციის მაღალი ხარისხი ჰქონდეს. არ ვდავობ იმაზე, რომ რექტორს აკადემიური ხარისხი უნდა გააჩნდეს – ეს კონკრეტული მუხლი მისაღებია ჩემთვის. რაც შეეხება უახლოეს მომავალს, პირველ რიგში ფინანსური აუდიცის შემთხველაა საჭირო უნივერსიტეტში. ვეჭობოთ, რომ წლების განმავლობაში თანხები გაუმჯობირ-ვალედ იხარჯებოდა, რაც სწავლის ხარისხშე პირდაპირ აისახება.

გიორგი ნასრაშვილი — თუ სოფიალურ
და პოლიტიკურ მეცნიერებთა ჟაკულტები,
საერთაშორისო ურთიერთობების მიზართუ-
ლება, მესამე კურსის სტუდენტი

— „მომაჩნია, რომ რეგქტორის მოვალეობის შემსრულებლის პრემიერის მიერ დანიშვნა უნივერსიტეტის ავტონომიურობის პრინციპთან შეესაბამოა და უმჯობესია, როგორც რეგქტორი, ისე მისი მოვალეობის შემსრულებელი, აკადემიურმა საბჭომ აირჩიოს, მიუხედავად იმისა, რომ თავად აკადემიურ საბჭოსთან მიმართებაშიც ბევრი კითხვა არსებობს. ვფიქრობ, უფრო სწორი იქნებოდა, ავტონომიურობის პრინციპის დაცვით უნივერსიტეტის მართვის ორგანოების რეფორმირებაზე ფიქრი, ვიღრე რეგქტორის მოვალეობის შემსრულებლის დანიშვნის უფლების მთავრობისთვის გადასცემა“.

მარინა ჩიტაშვილი: „რაც მეტი იქნება
კანდიდატი, მით მეტი იქნება შანსი,
რომ კოლიტიკური კონიუნქტურა
შეჩვეულ სტილს შეცვლის“

პირველი გვერდისაც

თავიანთი ორგანიზაციული სივრცე და
საქმიანობა. მე ამ ჯგუფს ვეკუთხნი, თუმცა
ჩემთვის ყველა მოთხოვნა, რომელიც არის
დაფიქსირებული, ბოლომდე მისაღები არ
არის. მისაღებია, რექტორის თანამდებობაზე
მოსული პირისათვის ხარისხის მოთხოვნა,
ასევე ასისტენტ-პროფესორისთვის ხარის-
ხის მოთხოვნა. დანარჩენი უკლებდივ
წარმოდგნილი ცვლილებებიდან არ არის
მისაღები. ეჭვი მაქს, რომ ამდენი არ
უფიქრიას, როდესაც კანონში ცვლილებები
შემოიტანეს. მგონა, რომ რაღაც კონკრეტული
ბენისთვის იყო ეს გათვალისწილებული
პროცესი. ეს კონკრეტული მომენტი და

— რა არის ამ კანონპროექტის დადებითი
და უარყოფითი მხარეები?

– ბეჭოთ ჟევე მოგახსენეთ – კანონში
ცელილებები არ ემსახურება არსებული
პრობლემების შევასების და მათ გამო-
სასწორებლად სწორი და სწრაფი
ცელილებების განხორცილებას. თუ საზო-
გადოებრივი ჩართულობის მიხედვით
შექმედავთ ამ კანონპროექტის დადგითიც და
უარყოფითიც ერთი და იგივეა – რამდენი და
როგორ მინაშილოოდ იმტკრესთა ჯგუფები, რომელსაც ეს ცელილება ეხება, ფარგლე, რომ
1 ოქტომბერმა ის მოიგონა, რომ ადამიანები
არ ეშინათ საკუთარი პიმიცია დად
მართლებები მა- მა

გერაბ დავითაშვილი: „რაც ამ
კანონში ისვლება, ჩვემთვის
უკან გადადგმული ნაბიჯია...“

მასამა გვერდილან

2001 წელს მაგისტრატურა დაამთავრა, პრაქტიკულ საქმიანობაში წაგიდა. ზოგი დიპლომატიურ სამსახურშია, მოგრი საგარეულო საქმეთა სამინისტროში, ან საერთაშორისო ორგანიზაციაში. მათი ძალიან მცირე ნაწილი ახერხებს პარალელურად ღოქტორანტურაში ჩაბარებას და ამავე ღროს ღერძიების წაკითხვას. 4 ასისტენტ-პროფესორი გვყავს, რომელთაგანაც მხოლოდ ერთმა დაიცვა ამ ღროსისათვის ღოქტორის ხარისხი. გამოდის, რომ დანარჩენი სამი უნდა გავუშვათ თანამდებობიდან და მათ ნაცვლად მოვიყენოთ სხვა სპეციალობის პირი, რომელსაც ხარისხი უკვე დაცული აქვს და არის ისტორიკოსი, იურისტი და აშ. ანუ არ არის საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტი. ეს კიდევ იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი დარგი, და არა მხოლოდ, ამ კანონის მიხედვით კვდება. დაპარაკი იმაზე, რომ გამონაჯლისების დამკვება შეიძლება, და მათ ღერძიების წაკითხვა შეუძლიათ, სხვა საკითხია. მე საუბარი მაქვს კონკრეტულ საშტატო ერთეულზე, რომლიც უნდა ფუნქციონირებდეს, რადგან მისი არარსებობის შემთხვევაში ყველა ასისტენტ-პროფესორი უნდა გავუშვათ, როდესაც მათი შემცვლელები არ მოგვეძებინება.

გარდა ამისა, მიუღებდად მიმაჩნია ხელფასს განაწილების ის პრინციპი, რაც ამ კანონმრთელებში არის ჩადებული. ძალაში კარგია და ყველა ეთანხმება იმ აზრს, რომ პროფესორს ხელფასი უნდა გაეტარდოს, მაგრამ არ შეძლება უკიდურესობაში გადავარდნა. უნივერსიტეტი არის დიდი ორგანიზაცია და ისეთი სამსახურების უგულვებელყოფა, როგორიც არის თუნდაც საფინანსო, იურიდიული და სხვა, მაშინ, როდესაც თითქმის 50 მილიონიანი ბიუჯეტის მქონე დაწესებულებაში ხელფასები მიმღერდია, ცდუნების და კორუუციის ალბათობას ზრდის. ამდენად, ეს კანონი ჩემთვის აბსოლუტურად მიუღებელია და მიმაჩნია, რომ იგი ან თვითონ განათლების სამინისტრომ უნდა გაიწვიოს ან პარლამენტმა არ უნდა დაუჭიროს მხარი. როგორც იცით, თვითონ უმრავლესობაშიც აღმოჩნდა ხალხი, რომელმაც მას მხარი არ დაუჭირა. როდესაც მათ სიას გადავხედვ, ვნახე რომ არიან ადამიანები, რომელთაც აქვს ცოდნა განათლების სისტემის კუთხით და, ნურავის ქწყინება, მაგრამ, მოგეროვანისკან განსხვავებით, ამავე დროს აჩროვნებენ. უმრავლესობის დიდ ნაწილს, რომელმაც ამ კანონს მხარი დაუჭირა, იგი წაკითხულიც კი არა აქვს. ამტკომ, ჩვენი შვილების მომავალი არ უნდა იყოს მსახიობებზე და მოჭიდავებზე დამოკიდებული. რითაც შეძლება დევისათვის შევარებით ვიამაყოთ, არის ის, რომ ჩვენი უნივერსიტეტები, და განსაკუთრებით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჩვენი მეტობელი ქვეყნების უნივერსიტეტებისგან განსხვავებით, არ არის საბჭოთა ყაიდის უნივერსიტეტი და ეპროპერული უნივერსიტეტია. მართალია, აქეთენ ძალიან მნელად მივღივართ, არ არის საკმარისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, ფინანსები, ხარისხი, მაგრამ სწორად მივღივართ და, შესაბამისად, სტუდენტი, რომელიც სწავლობს თსუ-ში და შემდეგ სწავლას დასავლეთის უნივერსიტეტში აგრძელებს, უკვე მომზადებულია იქაური გარემოსთვეს და საიდენტო ჩამოგარსილს არ ჰქავს.

— အာဂတ္တမိုက်ရာ ဆာတွေစာ လာပါမှာဖြစ်လာ
အလျော်သာနံရွေ ကျေစာဖွေလှုပါ ဘဏ်ပုံပေါ်ပဲ
ပုံပေါ်ပဲပေး မျိုးသွေး လာ လာဖွေပွာ စာစွဲ
ရွှေခြားရေး မြောက်ဖွေဝါယာ မျိုးမျိုးဖွေလာပဲ၊
၏ အရာရင်ပွာ အရိုက်ပေး စီစာ၊ ရော အာဇာပိ
ရွှေခြားရေး အရိုက်ပွာ လုပ်စာ အာ ဘဏ်ပုံပဲ
အကျိုးပေး လာ လာဖွေပဲပဲပဲ အကုန်ပိုက်ရာ

— დარწმუნებული ვარ, რომ ასეთი პრეტენზიები იქნება, ისე როგორც პრეტენზიები არის ჩაბიძებიანი არჩევნებისა და

კონკურსისას. კონკურსში დამარცხებული არასღოთს ამბობს, რომ იგი სამართლიანად დამარცხდა. არ ვამოვრიცხავ, რომ იყო რაღაც გაუგებრობები. აკადემიური პერსონალის არჩევნებზე მინდა ვთქვა, ლაპარაკიობენ რომ 4000 ადამიანიდან შეიძლას დარჩა მართალია, ასე მოხდა. 20000 სტუდენტზე 4000 პროფესორი რომ მოღოოდა, ეს არ იყო ნორმალური. ამიტომ ჰქონდა მიზერული ხელფასი პროფესორ-მასწავლებელს და კორუფციის წყარო არსებობდა. ბუნებრივია როდესაც აკადემიური პერსონალის პრაქტიკულად 75 პროცენტი გარეთ რჩხა, მათშიც ალბათ ისინიც მოხვდებიან, ვინც იქ არ უნდა ყოფილიყო. მაგრამ ეს კონკურსის თანხმდევი პროცესია. საბჭოს წევრს შეეძლიათ თქვას, თუ რაგომ მიანიჭა უპირატესობა ერთ პროფესორს მეორესთან შედარებით.

პირადად მე სამეცნიერო ხარისხიც მაქვს
ბევრი წიგნიც გამომიყაცა და აკადემიურო
საბჭოს წევრიც კუთხილევარ, მაგრამ ფიქრადაც
არ გამოვლია რექტორის თანამდებობაზე ჩემთვის
კანდიდატურის წამოყენება. რექტორისთვის
აკადემიური ხარისხი სასურველია, მაგრამ
არა აუცილებელი, რადგან იგი სხვა
თვისებებით უნდა შეფასდეს.

— რა პარამეტრებს უნდა აქმაყოფილებდეს თქვენი შეფასებით, რექტორი?

— რექტორი კარგი მმართველი უნდა
იყოს, მის დროს პროფესორ-სწავლებლების
მაქსიმალური აკადემიური თავისეფლების
საშუალება უნდა მიეკით. ამ თანამდებობას არ
უნდა შეკვედოთ, როგორც ჯილდის. ანუ ეს არ
ნიშნავს, რომ რექტორად მხოლოდ მსოფლიოში
დაფასებული, ღვაწლმოსილი მეცნიერი უნდა
აკირჩიოთ. მაშინ რექტორის მოვალეობა
სხვად უნდა შეასრულოს. ყოფილა რექტორად
მსოფლიო დონის მეცნიერი და ამ დროს მის
მოვალეობას, რეალურად, პროფესორი
ასრულებდა. მე არ ვველისხმობ მაინც და
ფინანსურის საკითხებს, ამ საკითხს კანცლერი უნდა

აგვარებდებს. მხედველობაში მაქექს აკადემიურო პერსონალის მართვა, თანხების მოზიდვათ საერთაშორისო ასპარეზზე უნივერსიტეტის წარმომება, რაც კიდევ სხვა საქმეა. ძალიან ბევრი უნივერსიტეტია საბჭოარგარეთ და პირველ რიგში აშშ-ში, რომლის რექტორი აკადემიური ხარისხის მქონე არ არის. ვიც ბევრი არ დამეტანხმბა. აუცილებლად აგმობრივიანი ძალები. რომლებიც იქვემდინარება

თექულობად ეს კი არა, ამავ ენდა პეტროსიანი.
მაგრამ რას ვიზამთ, აკადემიურ საბჭოს ეს
მძიმე მოვალეობა აკისრია და მზად უნდა იყოს
იმ ლაპილოვის, რომელისაც ეს ირიან.

მარინა ჩიტაშვილი: „რაც მეტი იქნება
კანდიდატი, მით მეტი იქნება შანსი,
რომ კოლიტიკური კონიუნქტურა
შეჩვეულ სტილს შეცვლის“

მასამა გვერდილან

— საინფორმაციო საშუალებებისთვის
მიერმაღლ ინტერესიში თქვენ აყადვით, რომ
„არ შეიძლება უნივერსიტეტში კულტურულ-სპორტული
ქირურგიული ჩარევით შეაცვალოს“. თქვენი
აზრით, როგორ წესით უნდა განხორციელდეს
ცვლილებები უმაღლეს სასწავლებლებში?

— ეოთდუციური გმით სამი სამოქმედო
პრინციპის დაგენიზო — კოლეგიალური
გადაწყვეტილება, გამჭვირვალობა და
ანგარიშვალდებულება თსუ აკადემიური,
სტაუტენტური და ადმინისტრაციის მიმართ.

— რა უნდა გააკეთოს თუ-ზღდა განათლების სამინისტრომ ამ ეტაპზე ვითარების სწორად შეარცხობა?

– თუუچ უკვე გაატეთა არჩევანი – რექტორი
გადადგა და დანიშნულია არჩევნები. განათლების
სამინისტრომ უნდა გამოიტანოს შესწორებების
კანონმდებლებით და გამოქვეყნებული დეკლარაციის
საფუძველზე დაწყოს შემათხა უმაღლესი
განათლების სისტემის შეფასებაზე, განსაზღვროს
სამიზნე – როგორი და რა ტასის უმაღლესი
განათლება უნდა რომ პჰინძეს ქვეყნის 10
წლის შემდეგ და გაწევის განვითარების 10
წლიანი სტრატეგია რისკ-ფაქტორების დაყვილით,
შექმნას ახალი საკონსონმდებლო ბაზა, რომელიც
უზრუნველყოფს ამ მიზნების მისაღწევად
მაქსიმალურად სასურველ გარემოს, მისცემ
უნივერსიტეტებს ავტონომია და მთითხოვთს
მათი საქმიანობის ანგარიშგაღილებულება
და გამჭვირვალობა სრულად, შეიმუშავოს
სტანდარტები ხარისხის შეფასებისა და
უზრუნველყოფისათვის, გაზრდის კვლევების
დაფინანსება კველასათვის გამჭვირვალე და
გასაფეხი რიცხოვებულების მიხევით, რაზე შეუწყოს
ინტერნაციონალიზაციას და საერთაშორისო
აკადემიურ ქადაგის გაერთიანებას დამატებითი
ფინანსებისა და სპეციალური პოლიტიკის
საფუძველზე. ამას კველაფერის დრო სტრდება
და თუ ამის ნახევრის მანე მოისწოდეს
სკოლებმდინარეთვის თუ თქოთმბოსითვის ჩაიგვდი,
რომ დღე და დამე გაუსწორებათ. ეს კველაფერი კი
უნდა მოხდეს შემათხა პროცესში ადგილობრივი
და საერთაშორისო აკადემიური და საქასპერტო
პორტფენიალის გამოყენებით გამჭვირვალედ
უიროვნო აქტივობა უნდა დამტკიცეს –
უნდა ფოცოლები ვინ არის ის (ისინი), ვინც
პასუხისმგებლობას იღებს რეფორმატებ და როგორი
ოთვამით არაან ისინი ანარამიალოგურონი

— და ბოლოს, როგორი უნდა იყოს თქვენი აზრით თუ რეაქციო?

– ჩვეულებრივი ადამიანი, რომელმაც
იცის, რომ ის არ ფლობს ჭეშმარიტებას, აქვს
აკადემიურ სფეროში ყოფნის გამოცდილება
(კ.ო. აქვს ხარისხი), უმუშავია განათლების და
მეცნიერების მეცნიერებაში/აღმინისტრობისში,
იცის უსხო ენა (სასურველია ინგლისური
აუცილებლად, რადგან ის არის გლობალური
ენა) და დარწმუნებულია იმაში, რომ
განათლების გარეშე ქვეყანას მომავალი
არ აქვს. ასეთები ბევრია და ყველას კონოვ
გააკეთოს განაცხადით თუ რეგიონობაზე. რაც
მეტი იქნება კანდიდატი, მთი მეტი იქნება
ანისა, რომ პოლიტიკური კონიუნქტურა შეჩეკულ
სტილს შეცვლის და ძალაუფლების ტრემინების
ნაცვლად რაციონალურ კომპრომისასა და
დიალოგის ტრემინებში გადასცვას არჩევს
უნივერსიტეტობას მიმართობაში.